

К. 6176

1934

ЦЕНТРАЛЬНА
— НАУКОВО-УЧЕБНА —
БІБЛІОТЕКА

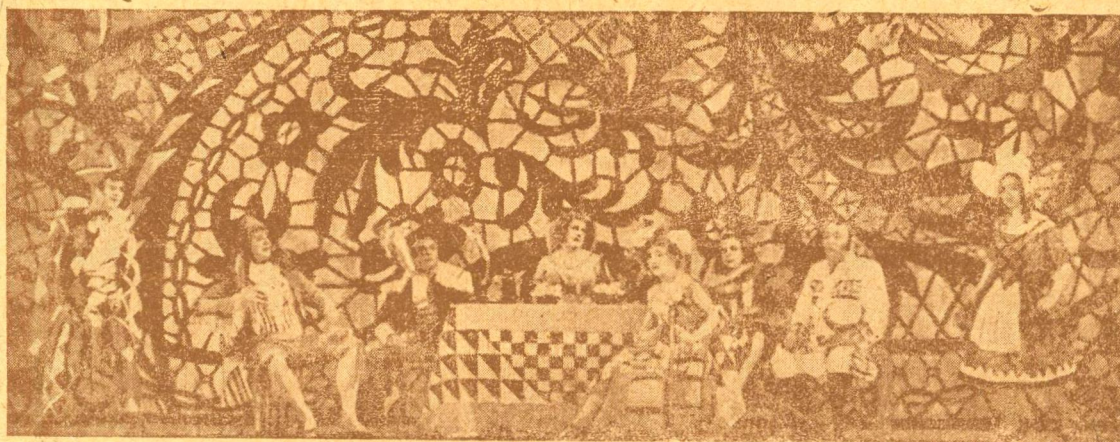
ВСЕСВІТ

№ 21
Ціна 15 к

**ГАСТРОЛИ ЗАСЛУЖЕННОЙ АРТИСТКИ РЕСПУБЛИКИ
:: Е. М. ГРАНОВСКОЙ и С. Н. НАДЕЖДИНА ::**

МАЯ

23
ВТОРН.
—
24
СРЕДА
—
25
ЧЕТВ.

**„Б О Й
Б А Б А“**

**„ХИТРАЯ ВДОВУШКА И ЕЕ
ЧЕТЫРЕ ПОКЛОННИКА“**

**„ФАБРИКА
МОЛОДОСТИ“**

**ПОЛНЫЙ АНСАМБЛЬ ЛЕНИНГРАДСКОГО ТЕАРТА „КОМЕДИЯ“
ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ РУКОВОДИТЕЛЬ С. Н. НАДЕЖДИН**

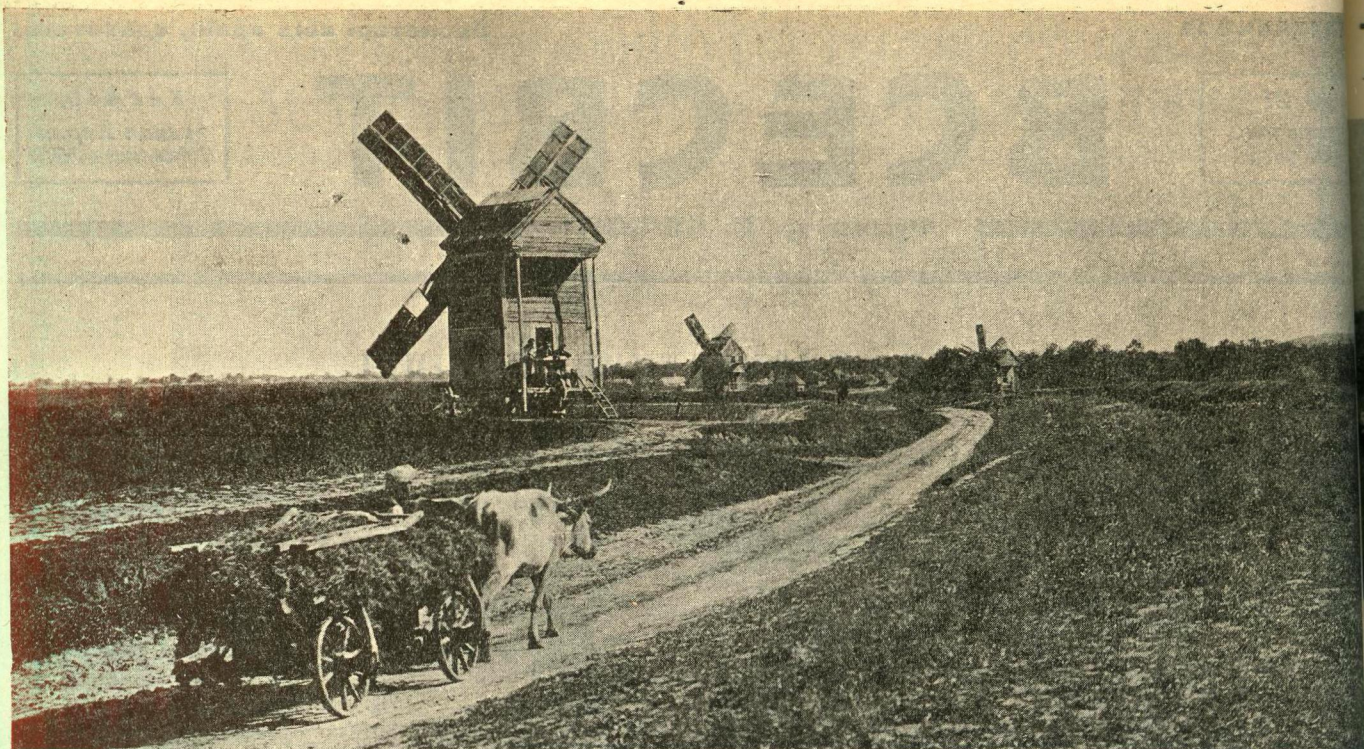
СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЧНА ПОЛІЦІЯ

**Ein neues Panzerauto
der Berliner Schutzpolizei**
Die mit Maschinengewehren aus-
rüsteten Panzerautomobile der Berliner
Schutzpolizei sind in einem ernsthaften
Kriegsgetöse verständlich, ohne jeden Wert.
Bach im Falle innerer Unruhen oder gegen
Verbleiberbanden dürften sie von poli-
zeilichem Nutzen sein. Zunächst wurden
zwei Panzerwagen in den Dienst gestellt

Німецькі меншовики за соаість охороняють лад гінденбургської республіки. На фото один з багатьох нових панцерних автомобілів берлінської поліції; на її чолі як відомо, стоїть соціалдемократ Гезинський.

В медальйоні вгорі—пруський міністер внутрішніх справ соціал-демократ Зеверінг. Німецький текст внизу взято з буржуазного технічного журналу „Illustrierte Technik“ № 12. Перекладаємо: „Нове панцерне авто берлінської поліції. Озброєні кулеметами панцерні автомобілі берлінської поліції для серйозної війни, зрозуміла річ, не мають ніякої ціни. Проте в разі внутрішніх заколотів або проти банд злочинців вони можуть мати поліційну користь. На початок поставлено на службу два панцерних авта. Як бачимо, буржуазний технік з легким серцем вибірає секрет соціалдемократичного поліція. Адже всякому відомо, що в Берліні нема таких банд, проти кого потрібні панцерні авта з кулеметами. Зате вистачить робітників-комуністів, що робитимуть „внутрішні заколоти““.

Шлях до містечка Устивиці, Полтавської округи. Лубенського району

Фото-етюд Н. М. Цимбалова

Оповідання

ВОРОГИ

Ів. Андрієнка

ДЯДЬКО ПЕТРО з сином ще зранку сіли на якоря. Вони вдосвіта приїхали ламати¹⁾ свої ставки²⁾, і вже було зірвали буйок³⁾ на одній, коли старого наче хтось за руку смикнув.

— Стрівай, Василю,— спинив він сина, і став вдивлятися в туманну далечінь. Вдивлявся довго, ще й повітря для чогось нюхав. Далі, наче впевнившись своїх спостережень, закивав сам до себе головою і трохи згодом заговорив:

— Чіпляй назад буйок... Сядемо на якоря та зачекаємо до вечора. Ост⁴⁾ перевертається на низовку⁵⁾, значить, риба повинна піти. Добрий полов буде.— Василь радо послушався. Вони виїхали з дому дуже рано і парубок не виспався. Кинули якоря і новенький Лобаків баркас загойдався на одному місці. А швидко й слова Петрові справилися: розігнавши туман, вітер повіяв з півдня...

Василь давно вже прокинувся і нерухомо лежав на чардачку баркаса.

Легенький і теплий вітрець бавився з морем. Несміливими подихами він лоскотав широку водяну рівнину, що з того витребувувато брижилася.

На морі було тмяно.

Тмяно від далекого, ледве чутного, тоскного кигикання чайок,— тмяно від пустельних водяних обривів.

Парубка злегенька колисало, а від того—по тілу лоскотно перебігало привмне почуття.

Василь любив такі хвилини.

Погляд йому мрійно блукав на рухливій і безмежній водяній пустелі, а вуха дослухалися до тихого плюскоту хвиль. Здавалось, що під отими синьо-олив'яними, з позодоченими вершечками, хвилями ховаються незримі руки, що стиха перебирають на тисячах басольних струн. У голові снувалися чарівні мрії. Їх розірвав грубий батьків голос:

¹⁾ Витягати з води сітки.

²⁾ 12 сіток з'єднаних до купи.

³⁾ Сторчова палиця з прапорцем на поплавці. Ставиться на тім місці, де поставлені сітки.

⁴⁾ Східний вітер.

⁵⁾ Південний вітер.

— От, не діждатся мені берега, коли ото не зайця⁶⁾ витять хвилі!

Василь здрігнувся й підвів голову. Батько сидів біля стерна на дні баркаса і, обіпершись на причілок, дивився в далечінь. Парубкові очі погналися за тим поглядом і спіймали на обрії баркас із високою щоголю. Наче звичайний був той баркас, але чомусь вітрило не на щоглу було нап'ято, а волочилося в волі, та рухався він чудно—часто обкручувався на місці. Старий Лобак бурмотів:

— Гм... Штука. І бурі вже цілий тиждень не було, і заєць на морі...

Фото Рабіс

— Може нещастя яке трапилось,— перебив син.

— Я сам це подумав. Так, чи ні,— а нам доведеться його піймати. А ну напинай вітрило, підніmemo якоря!

На баркасі заметушилися. Василь спритно впорався з вітрилом і пересів до стерна. Старий Лобак узявся за якірний ретязь. Залопотіло вітрило і баркас повільно рушив з місця.

Пливли наперед і пильно вглядались на чудний баркас. Старий Лобак вигукнув:

— Заєць, та ще у гав якихсь виврався. Бач, вітрило полощеться.

Баркас наближався. До нього лише з півгін лишилося. Лобак придивився добре і в надзвичайному здивуванні пробурмотів:

— Сватова Сопілка.

Баркас саме повернувся до них носом. Парубкові молоді очі обмацали його і під переднім причілком розібрали чорні великі літери:

— Сопілка.

Старий Лобак дістав запасні весла, повстромляв у кочети і спустив вітрило. Баркас поволі почав зупинятись і стерному довелося узятись за весла. Через хвилину він уже кинув весла, підвівся на ноги і вхопився руками за чужий причілок.

— Диви, сват!..

Ці, спершу здивовані, слова переїшли в злякано-жахливе:— Що таке?

Боротьба з бюрократизмом. Робітниця кладе у скриньку скаргу

⁶⁾ Баркас, що зірвався з якоря.

Перше травня в Акмечеті на Першотравенщині

Фото М. Волосевича

Старий Лобак повернув до сина обличчя. Глянув на останнє й перелякався, — батько випалили очі виричилися від невимовного жаху, ті трусилися.

— Глянь... глянь...

Від батькового переляку Василеві стало холодно і дрібно затремтіли ноги. Перемігши страх, він устав і теж крикнув від здивування. На дні баркаса, під самою щоглою, лежачим до причілка нерухомо лежав Лобаків син — старий рибалка Павлюк. Очі йому були широко виричені і в них застигла шкляна капля смерті. Від лівого ока до вуха різана рана, а в ній брудними плямами запеклася чужа кров. Біля самої голови на камінні лежав топірець.

Перед очима без сумніву лежав холодний труп.

Обидва Лобаки виричили один на одного. Старий усе ще тримав однією рукою причілок сватового баркаса. Далі, наче відчувачи провину, він похапливо відпихнув баркас і швидко оглянув морські пустельні води. Пустельність моря його наче заспокоїла, старий зітхнув. Потім ухопив синову руку і болю стиснув її. З рота вилетіли хрипкі слова:

— Нікому ні слова! Чуєш?

Вже майже пошепки додав:

— Це Степанових рук діло.

Василь ще дуже затремтів. Старий Лобак сховався сквапливо напинати вітрило.

— Йдмо просто додому. Посуду ламать не треба, витягнемо.

Сам же сів за стерно і взяв напрямок на північ, де між сорокати небосхилом і темним обрієм сіріла вузька й крива смуга берега.

Довго їхали мовчки. Василь потроху придивився до пам'яті. Йому в голові заскакали думки.

— Невже то Степан? Ні, він не вчинить такого.

Баркас із голою щоглою та холодним трупом старого рибалки вже перетворився в темну крапку; вузька сіра смуга берега поширилася, очі на ній уже ловили сліди побережних рибальських виселків. Назустріч стали траплятися рибальські баркаси.

Василь нарешті не витримав.

— Чого ми так швидко покинули баркас?

Неба було роздивитись добре, — що й як.

...то, як злочинці які... Мені наче прогадалось, що й топірець не в крові був. Може

і вбивства не було ніякого?

Батько кинув на сина сердитий погляд.

— Мовчи, дурню!

Василь уперто похитав головою.

— А хоч би й так, то чого нам тікати.

Треба було прип'ясти баркас до свого, привести на берег та заявити в міліцію. А що ви кажете, ніби Степан то вчинив, так я...

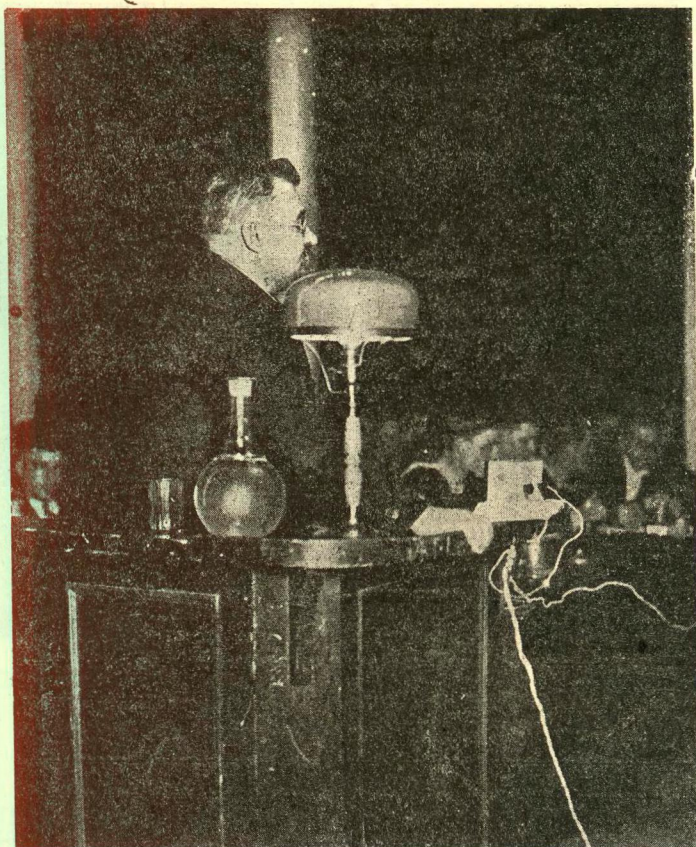
Старий Петро злісно сплюнув і переби — Мовчи.

Першотравнева демонстрація в Харкові

Фото А. Борисова

Фото „Ратан“

VII з'їзд Ленінського комуністичного союзу молоді. Від імени уряду з'їзд вітає голова ВУЦВК'у Г. І. Петровський

І трохи помовчавши, не заговорив, а засичав:

— Коли б у Ольки не маленька дитина, коли б не оте внука, я й без твоєї, сопляче, поради прип'яв би баркас і привів на берег... Перший би побіг до міліції й сказав: — „Заберіть мого вятка, арештуйте його, бо він рідного батька вбив“! А то шкода Ольки, шкода внучати... Хай його бог тепер карає.

Василь і собі розсердився.

— Чого ви так говорите, ніби й справді Степан зарубав батька! Ще хто його зна, як воно там було...

Петро аж стерно з рук випустив — шарпонувся до сина, наче вдарити хотів.

— Мовчи!.. Досить того, що очі бачили. Хіба тобі повилазило було на той час? Хіба не бачив отієї рани на щоді?

Василь щось хотів сказати, але батько не дав.

— Ти нічого не знаєш. Не знаєш, що вчора ввечері хорий сват просив мене покликати сина і я бігав по нього аж у Шапарі. Ти того не знаєш, для чого сват кликав Степана. Він хотів помиритися з сином... І я привів Степана, і був у свата майже до півночі, і чув, як син пропонував батькові відвезти на баркасі через затоку в Лембівку до лікаря. Шкода, що я не побув до кінця та пішов до дому... Тепер міркуй. Хорий чоловік, що цілий місяць не ходив на беріг і ледве хату міг перейти, лежить з порубаною головою в своєму баркасі, що плавав далеко від берега... Хто його одвів до причалу?... Хто причепив до щогли вітрило, що більше місяця лежало в хаті?... Га?..

Василь, наче пригломшений цими словами, задушився. Батько закінчив словами:

— От тобі й комодець!

До самого берега їхали мовчки.

II.

Василеві не сиділося дома. Тільки пополуднували, він подався на той бік виселків до Павлюкової хати. Дивувало парубка те, що ні на причалку рибалки, ні дома стара Лобачиха жодним словом не проговорилася про старого Павлюка.

Василь спустився до виселкового причалу, обійшов високого берега і знову зійшов на кручу. Перед ним на стояла Павлюкова хата.

Вже вечоріло. На південний захід, на морський обрій сонце і зморщена водяна просторинь укрилася рухливими вто-блискучими смужками, а на них чорними крапками бачилися норці. Подихи низівки доносили згуки журної пісні з і від них на Василевій душі зростала невимовна тривога.

На подвір'ї парубка зустріла тітка Горпина, Павлюкова сусідка, що цілий місяць ходила за хорим рибалкою і в йому їсти. Вона похитала назустріч головою.

— Ну й Степан же необережений. Повіз батька мабуть лікарні і двері в снін лишив незачинені. Була ж я вчора чері, і сказав би: — тітко, ми їдемо. Або в вікно постукав, виїздив, а то так залишити. Хіба мало лихих людей на світі? Просипаюсь насвітанку, дивлюся через паркан — двері навіс. Ну, думаю, Степан дома. Трохи попоралась у себе — йду. Прихожу, коли порожньо, постіль розкидана. Я одразу ж гадалася: це повіз у лікарню, бо й вітрила в снігах не бачу і баркас їхній не гойдається на причалі.

Василь, наче у сні, ідучи в хату перепитав:

— Коли Степан повіз батька?

— Не знаю. Цього не скажу, бо не бачила.

Вже в хаті тітка швидко продовжувала:

— Учора старий таки не витримав і послав твого брата по Степана. Цілий місяць, як ото вигнав з хати, скаженів, хто тільки про нього згадував, а вчора не витримав. Ще я розказав мені: — „Мабуть, Горпину, моя смерть не за горами“. А ввечері послав твого старого по Степана.

У Василевій голові вихорили думки і він мало що розповів із тітчиних слів. Йому було таке почуття, що наче він учинив якийсь великий злочин. Ввійшов Петро Лобак. Горпина зустріла його словами:

— Петре, ти після мене ще залишався вчора? Не чув Степан лагодився взяти батька до лікарні? Тут вийшла Ольга, що я аж перелякалась...

На дворі вже звечеріло добре і в хаті було напівтемно, а то б вона помітила, як раптом здригнувся старий Лобак. Він що-сила здавив Василеву руку, наче хотів цим сказати: — це не проговорився бува, — і потім уже відповів:

— Не знаю. Я зразу ж після тебе пішов.

Горпина, наче про себе, говорила вже про інше.

— Повинні б незабаром повернутись. Я нарочито й до вас не йду.

Лобак із сином, як по команді, разом зіткнули. За вікном в провулку заторохтів віз. Петро байдужно глянув у вікно, але через паркан нічого не побачив. Чути було як віз спинався. Горпина швидко пішла в снін, Василь за нею, але батько затримав і над вухом прошепотів:

— Гляди не проговорись. Я думав, що ти вже розставив язика.

В цю мить знадвору долинув зацікавлений голос тітки Горпини: — А батько ж де?

Фото „Ратан“

Червонофлотці-комсомольці на з'їзді

На Лобаків наче хто зненацька води холодної линує—вони відскочили на місці. Непевно глянули один на одного і про- сіпнулися в сні. Їхні очі спіймали в вечірній сутені

на Павлюкового, що в породи якогось високого чо- ла з гостренькою борідкою шав до порога.

Спершу Степан ніби не зважав запитання Горпини зробив ще кілька кроків. Він спинився і механічно шептав:

— Де ж батько?

В голові була байдужість автоматової людини, але Ва- нці стало чогось страшно відносно йому заокотили зуби. Він забув батька:

— Я піду. Я не можу слу- хати його брехні.

Старий Лобак зашурився, став у плечі голову і шу- кав із снієї понад стіною. Його намагався спинити

Степан.

— Це ви, тату? Куди ж ви? Петро Лобак замахав за- разом рукою і майже бі- гом кинувся городами. Степан звернувся до Горпини і запи- тав:

— Що трапилось? Чого ви побігли?

Настав час дивування Гор- пини. Вона швидко залунала на Степана, то на Степана, то на високого товариша. Вже вимом протягла:

— Хіба не ти повів батька?

— Куди повів? Хіба його не було? Я ж оце лікаря привів. Ми ж уночі...

Степан не докінчив і ки- нувся в сні. Пробіг повз Ва- нцю до хати. Сюди туди кру- тив і вибіг назад. Ухопив за руку Василя.

— Де батько дівся? Невже він сам вилізти? Адже ж який місяць він із хати не виходив.

Лікар, що саме підходив до Горпини, запитав у неї:

— Коли ж його не стало?

Горпина плутано, бо їй нічого було моторошно, почала відповісти про все, що знала.

— І вітрило з снієї хтось зважив, і баркаса батькового причало нема? — перепитав Степан, коли вона закінчила.

— Де ж він дівся? Васи- ля ти не знаєш?

В Степановому голосі по- чулося надзвичайне здиво- вання, перемішане з ляком. Його голос якось одразу пере- мкнувся на Василя. Він міцно вхо-пив Степана за руку й потяг до снієї.

— Ходім, я щось на самоті тобі скажу.

Залишивши в сніях здиво- вання лікаря та тітку Горпи- ну, обидва опинилися аж за кути, у вишняку. Тут вони зупинилися.

Не перестаючи тримати Степана міцно за рукав, Ва- нця одразу відрубав:—Хіба не зарубав свого батька?

Степан дико вирячив на Василя очі. Якось по-чудному ма-

гнув рукою повітря. Уява амальовала слабого батька, а десь глибоко заплуталася думка:—Що він говорить?

Василь стежив за своїм приятелем і радісно міркував:

— Я ж так і думав. Хіба б так Степан такого нароби.

Похопливо почав розпо- в'ювати про те, як вони з бать- ком піймали в морі баркаса з мертвим Павлюком. Степан надзвичайно дивувався. Коли Василь закінчив, він наче оговтався і виряченими очима дивився в одно місце. Потім раптом сіпнувся з місця. На бігу кинув до Василя:

— Ходімо! На вашому бар- касі зараз же поїдемо в море.

У сніях, через десяте-п'ятье розповівши лікарю про лихо, просив його:

— Ви, товаришу лікарю, теж із нами? Може ще живий і допомога потрібна буде.

Лікар кивнув головою і всі троє побігли на вулицю до старого Лобака. Тітка Горпина злякано заохала вслід.

Старий Лобак не вірив Степанові. Той майже з пла- чем говорив:

— Опівночі батько мене прокляв удруге і вигнав із хати за те, що я не хотів ки- дати комсомолу... Коли б не хора Ольга дома, я б до вас почувати прийшов, а то пішком уночі рушив у Шапарі... Вранці дістав підводу й поїхав у Лем- бівку ось за товаришом ліка- рем. Вони оглянули Ольку, а потім ми поїхали сюди, до батька.

Лобак глянув на лікаря і наче повірив. Усі четверо ру- шили до причалу. По дорозі Степан бурмотів:

— Що з батьком трапи- лося?

III.

Полудень. У просторій ха- ті, на широкій лаві, ближче до покуття лежить хорий рибалка. Старечі, аж шкляні очі йому глибоко запали—їх навіть ма- ло видно спід розсуйовджених сивих кущуватих брів. На сху- дло-зморщеному й жовтому як віск обличчі безпорадно їжа- чаться такі ж сиві вуси, наче намагаються сердитися на що- тину неголеного підборіддя. З рота хорого вилітає хрип— чи то стогін, чи сухий кашіль.

Старий не спить. Хоч би й радий заснути, так думки не дають. Найневідступніші з них дві.

Одна ще зранку впнула на гострим шилом у сухий м'язок та так і не вилізти з голови. Страшна вона для людини:

— Ох, мабуть не сього- дні—завтра в домовину...

І якесь невідоме покуття десь глибоко на душі потакує цій думці.

А друга?.. Старий аж ру- ками рухає—хоче відігнати від себе ту, другу думку, але вона настирливо лізе в голову, а вла- сна уява, що амальовує облич- чя руського й веселого юнака, допомагає їй лізти.

ПЕРЕДВИБОРЧА ДЕМОНСТРАЦІЯ ЧЕРВОНИХ ФРОНТО- ВИКІВ У БЕРЛІНІ

Фото „Раму“

На прапорах написи: „Берлін вибирав червоних“ і „Проти буржуаз- ного блоку“

Фото „Раму“

Агітаційний віз „Червоного Фронту“ написи: „Вибирайте кому- ністів“, „За відлучення церкви від держави“, „За революційну класову боротьбу“, „За муніципалізацію підприємств“, „За робітничеселянський уряд“, „Проти капіталізму й імперіалізму“, „За проф- союзну єдність“ і нарешті „За 8-годинний день“—це тоді, коли в нас промисловість систематично переходить на 7 годин праці.

фото „Ратану“

Звільнення арештованого комуніста в Берліні. купка озброєних комуністів вірвалася у будинок суда в Моабіті й звільнила спід варти комуністичного літератора тов. Отто Брауна

чого, бо піду з дому картоплю копати і до Павлюк повернувся до неї, безсило махнув рукою і хрипко вимовив:

— Не треба.

Але друга думка зненацька заскочила в голову і враз опанувала мізком; уява змалювала надзвичайно яскраво русаве обличчя. Старий затрусився, бо солодке почуття на душі засмоктало...

І старий одразу зважився. Крехчучи підвівся на ліжку і кивнув Горпині головою. Та підійшла ближче.

— Піді гукни свата Петра,—прохрипів Павлюк.

— Гаразд, мені як-раз подорожі,—закивала головою Горпина, підлила в кухню, що стояв коло старого, свіжої води і вийшла з хати.

Старий Павлюк глибоко зітхнув, наче стопудова гири спала йому з душі і стало легко-легко.

Так, він помиритися з тим, кого прокляв колись і вигнав, кого проганяв підчас своєї хвороби завжди, коли бувало той навідувався; навіть думки про нього намагався прогнати з голови... Він простить сина.

Хорий випив води і ліг. Закрутилися думки. Десять із глибини вилізла одна:

— За віщо ж прощати?

Хіба він злочин який учинив? Чи я бував не поспішив з своїми прокльонами...

Але безліч інших — зім'яли ту думку.

— Гірше злочину. Він знехтував дідівськими звичаями, невірою став... Нехай казяться сини гречкосіїв із суходолу, але рибалці,

Безсильний старий проти цих думок і безпорадно рухаються сиві вуси. А тут ще й уїдливі мухи. Гудуть по хаті, дражняться:

— Не бачити тобі, голубе, моря.

Ще дужчий хрип вилітає з рота старого Павлюка.

Рипнули двері і в хату вийшла старенька та низенька жінка, Павлюкова сусідка Горпина. З першого дня хвороби старого вона йому їсти варить, доглядає, по десять раз на день навідується а інколи й ночує навіть.

Горпина спинилася біля дверей і позирнула на хворого. Помитивши, що той не спить, вона заговорила.

— Прийшла довідатися, чи тобі не треба вечора не буду.

батьківському синові... Павлюк зітхнув і вже згодом прошептів: — Зрадити море... Море зрадити, що годувало мене, й діда мого...

Через півгодини прийшов Петро Лобак. Він тільки в як назустріч йому прохрипів хорий:

— Свате, зроби послугу. Сходи в Шапарі та скажи панові, нехай одразу йде. Скажеш, батько помирає.

Лобак мовчки обмацав поглядом хворого. Той спробував сміхнутися:

— Чує серце, що може вже сьогодні вночі дуба дам всі радили мені по знахарів післати, по лікарів, а я пізнав свою хворобу—стареча неміч, віку свого дожив.

Лобак хотів заперечувати, але сват махнув рукою:

— Сходи, голубе, простити хочу його перед смертю.

Від цих слів на Лобакову обличчя зморшки розвгладилися. Він закивав головою і пішов геть...

Після того, наче хвилі морські, попливли в голові думки про минувшину.

— Удівцем після другої жінки лишився з маленьким чиком... Викохував собі поміч. Підріс син і почав уже вийзати з батьком. Раділо серце старого. А потім...

Павлюк важко зітхнув.

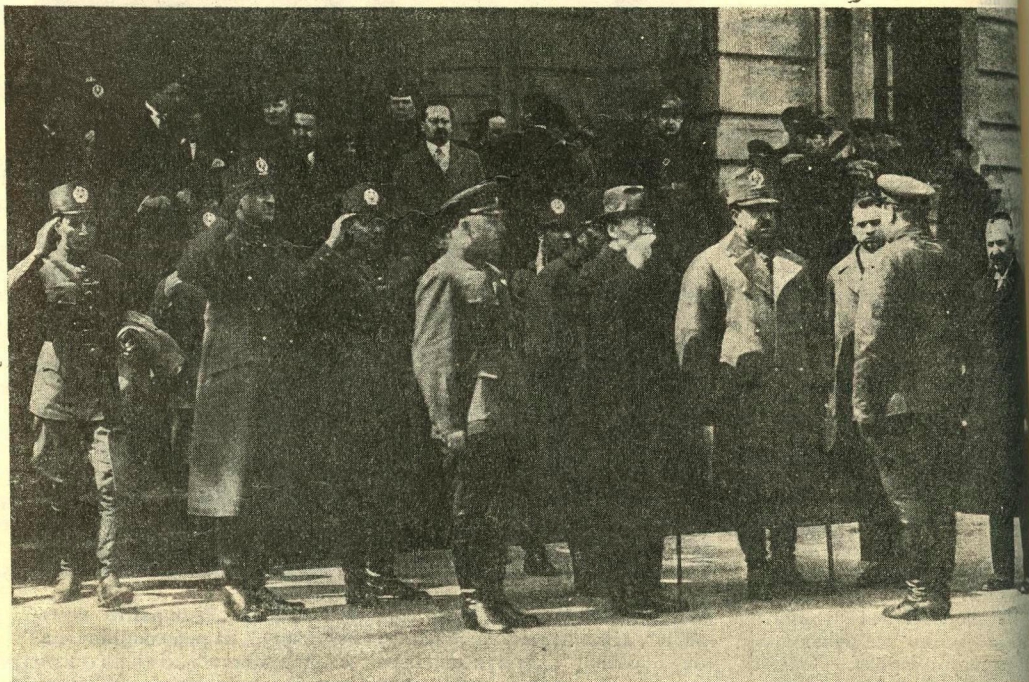
ДО ПРИТЗДУ АФГАНСЬКОГО ПАДИШАХА В СРСР

фото „Ратану“

Представники Афганської колонії в Москві зустрічають падишаха на вокзалі

фото „Ратану“

Падишах Аманула-Хан приймає рапорт коменданта м. Москви

НІМЕЦЬКА БУРЖУАЗІЯ БАЖАЄ ЗАХОВАТИ У В'ЯЗНИЦЮ КОМУНІСТИЧНИХ ДЕПУТАТІВ РЕЙХСТАГУ

фото „Раму“

тов. Геккерт

тов. Штеккер

тов. Кеннен

тов. Реммеле

Комуністичні депутати рейхстага, до їх хочуть арештувати

Років півтора назад це трапилося. З іншими виселковими партуками Степан пішов одного вечора в Шапарі на якусь виставу. Повернувся й змінився парубок. Море його вже перестало цікавити. Почав замислюватись і майже кожного вечора ходити в Шапарі, а це ж не близько—аж шість верстов. Інколи тільки на світанку повернеться. Спершу крізь пальці дивився—спитий, мовляв жирує, а далі й гримати почав, бо почув, що він до комсомольців, про кого облудливі плітки ходили, приїхав у Шапарях. Потім суворо заборонив ходити, але парубка не геть укусив, огризатися став. А ще з часом... Степан та Ольга полюбили одне одного. Ну й гаразд, старий Павлюк застав сватів,—усе зробили по-людському. Молодята пішли записуватися у Шапарях,—далі б вінчатися, весілля грати, так куди... Степан, а з ним і Ольга, і слухати не хочуть. Не дозволив їм Павлюк у своїй хаті невінчаним жити—вигнав. А Степан, немісць скоритись,—знайшов собі якусь службу в Шапарях... Знали так півроку, а цієї весни не витримав такий старий. Став просити сина, щоб повернувся на виселки жити та в ризькості батькові помагати... Вимагав тільки, щоб Степан свою комсомолію кинув. Не прийняв цієї умови син. Тоді прокляв на очі не ведіть з'являтися... Хорий застогнав. Згодом думки,

„Рус-фото“

про минуле перебили інші й старечі губи зашепотіли.

— Аби рибалив, нехай комсомолить. Згодом ці дурощі вилетять з голови... Море суворе. Воно швидко прикрутить.

А то... Хіба ж можна так. Я ж йому й баркаса стільки доглядав, щоб цілий був.

Думки плуталися—старий почав дрімати.

IV.

Вже вечоріло і Павлюк спав, коли сват Лобак та Степан увійшли до хати. Засвітили лампу. Пловучі тіні лягли на лице хорого і стало воно як у мерця. У Степана, коли глянув на батька, біль та жаль тиснули серце. Зробив рух уперед але спинив тестя.

— Не треба будити. Нехай спить, а

ми ходимо в садок поговорим. Мали виконати цей намір, але кудувати брови старого зарухалися і під ними розплющилися очі. Глянули, пізнали сина і радо заблищали...

Загономіли всі троє. Прийшла Горпина, повешталась трохи та й пішла додому. Після неї переходом попрощався й Лобак. Батько та син лишилися самі.

Степан докоряв батькові.

— Самі дедве дихаєте, а ще проганяєте. (Син натякав на те, як підчас хвороби він двічі спробував одвідати батька, а той і на поріг не пустив).

Старий Павлюк одмахнувся рукою, Степан казав далі.

— Хіба можна себе до такого допустити. Вранці ж я повезу вас до лікаря.

Старий забурмотів:

— Коли смерть підходить, лікар не допоможе.

Далі він підвівся, обіперся руками об край лави і хрипко заговорив:

— Слухай Степане. Я тобі все прощаю... Прощаю те, що ти пішов проти моєї волі.

Степан сів поруч на ліжку. Від постелі війнуло цвіллю.

Майнула думка:

— Нікому й перетрусити. Всевпертість та... Хіба б Ольга не доглядала?

Глянув просто в очі батькові і як заговорив:

— Годі вам про те згадувати. От завтра поїдемо до лікаря, вижуєте і тоді знову заживемо.

Батько звів на нього очі, довго вдивлявся, а потім махнув рукою.

— Не допоможуть мені лікарі... Степане, я тебе гукнув ось для чого. Може вже на ранок я помру,—чує моя душа... Та не в тім діло... В роду Павлюків це ніхто не відбивався від свого рукометства,—з діда прадіда всі рибалять.—Батько зітхнув і замовк...

(Далі буде)

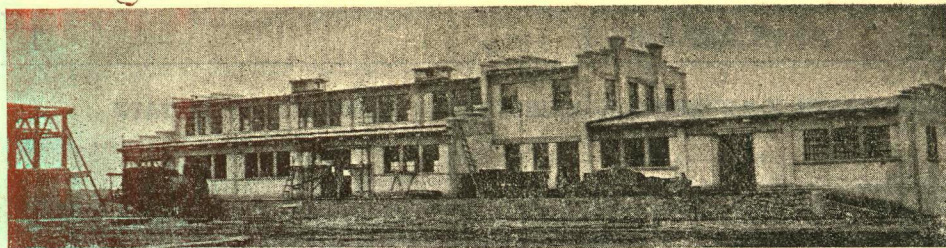
„Рус-фото“

Комуністична афіша перед виборами у Франції

Передвиборчий плакат французької компартії

Матеріальний склад. Біля нього трансформатори, що прибули з Німеччини

„ЕСХАР“

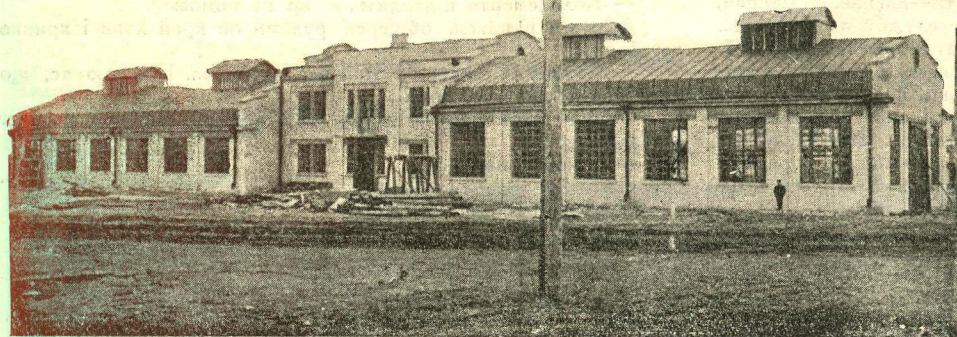
СІРИМ кам'яним нагромадженням заглибився позаду Харків, Зеленими клаптиками озимини миготить у вікна потяга весняний степ. Тихо стукотять колеса і кризь відчинене вікно завітає палка весняна пісня жайворонка. Немов спяний від повітря, променястого сонця і безкрайної далечини неба, нашко сопе паровик. Коли ж зеленою нерухомою вартою скупчуються біля залізниці сосни, паровик неначе приймаючи парад голосно вітає їх.

* * *

На 39 кілометрі, де потяг зупиняється на 1—2 хвилини, сонлива тиша. Але, пройдеш кілометра півтора і відразу ж могутньо виявляє себе бурхливе життя великого будівництва. Стукотять сотні сокир і молотків. Пихкотять мотори. Пронизливо режущий гудок потягу, що підвозить до місця будівництва платформи будівельних матеріалів.

Біля кол. радгоспу ВУЦВК'у виросло містечко. Простяглися десятки тимчасових будівель трохи далі біля залізобетонного спорудження тягнеться вгору дерев'яним рештованням, штаб будівництва—контора головного інженера. „ЕСХАР“ коротенько пояснюють великі золоті літери, а „Управління будівництва електричної станції ського району“.

Біля кол. радгоспу ВУЦВК'у виросло містечко. Простяглися десятки тимчасових будівель трохи далі біля залізобетонного спорудження тягнеться вгору дерев'яним рештованням, штаб будівництва—контора головного інженера. „ЕСХАР“ коротенько пояснюють великі золоті літери, а „Управління будівництва електричної станції ського району“.

Постійна механічна майстерня

— „ЕСХАР“ майбутній електро-енергетичний центр не лише Харківського, а всесоюзного значіння.

Потреби місцевої промисловості, в першу чергу Харкова, а потім Чугуєва, Змієва, Мерефи то що в електроенергії поставили завдання збудувати могутню електростанцію. Після довгих обговорень—де саме розпочати будівництво, чи біля

Загальний вигляд на головний корпус

Ізюма, чи в Лісичанському районі, чи в Чугуївському зупинились на останньому варіанті.

Це пояснюється тим, що звідціль найближче до головного споживача електро-енергії—Харкова, є потрібна для електростанції кількість води то що.

В осени минулого року будівництво розпочалося і до початку сезону вже зроблено багато.

Безпосередньо біля центральної будівлі станції вже простяглися нові механічні майстерні, постійні склади, депо паровозів, а на віддаленні кількох сот метрів—великі трьохповерхові житлові будинки для майбутніх робітників і службовців „ЕСХАР'у. Закінчено було також головну частину будівельних робіт що до самої станції—віддалили потужні залізобетонні підмурки і майже весь підвальний поверх.

Поточного року роботи передбачаються надзвичайно інтенсивно.

Тепер працює на „ЕСХАР'і“ понад тисячу робітників.

Щодня вище й вище, поверх поверхом зростає будівля станції.

Безупинно гудуть камінодробарки немов якісь потвори, в лютім розпалі вони гризуть каміння, передаючи йому в жорстку, що потрібна для бетону.

Захлинаються зеленкуватою рідиною бетоно-мішалки.

Пробігають вагонетки.

Трохи хаотичне на перший погляд виробниче життя будівництва вже за годину досвіду і уважних пояснень ввічливого прораба тов. Іван

кіна набирає певної чіткості маханізації.

Темп роботи захоплює. Та й зрозуміло:—в серпні будівля станції повинно „в чорні“ закінчити.

З вересня ж розпочинається монтаж (встановлення) заводного та радіаського устаткування машин, що його вже одержують. Поточного року, — говорить головний інженер

Будинки робітничого селища для майбутніх постійних робітників електростанції

дівництва тов. Прошинський,—
увагу буде звернено на те,
як найскоріше закінчити го-
ловний корпус, а також і споруд-
ження, що за їх допомогою по-
чатиметься в турбіни воду з річки
Дніще.

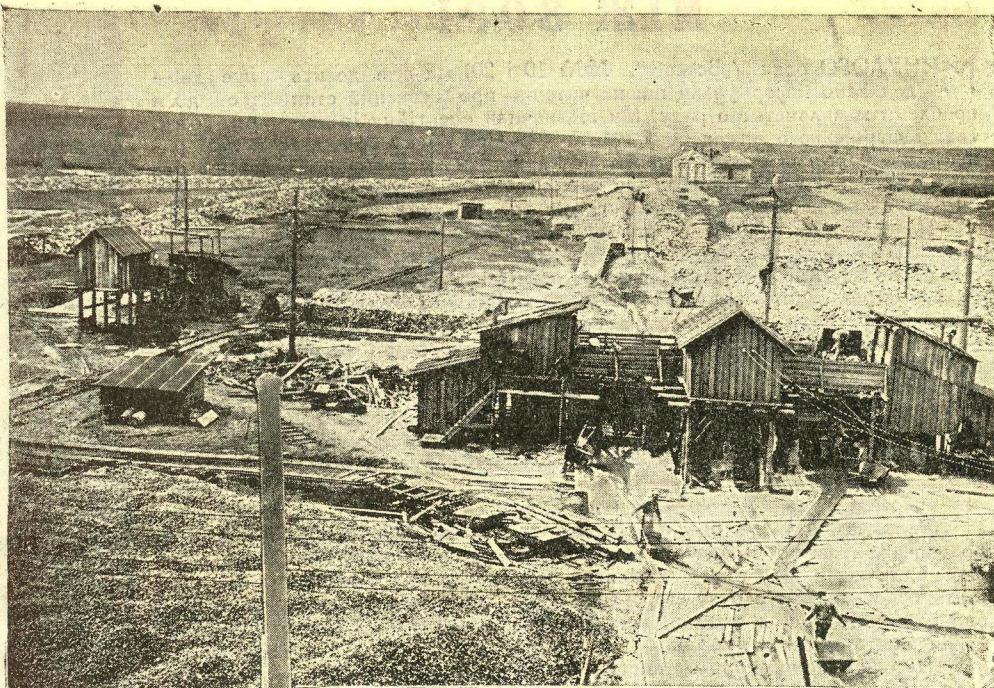
Всю зиму переводитиметься
сезон.

Будівництво на всі 100% задо-
внено потрібним будівельним ма-
теріалом.

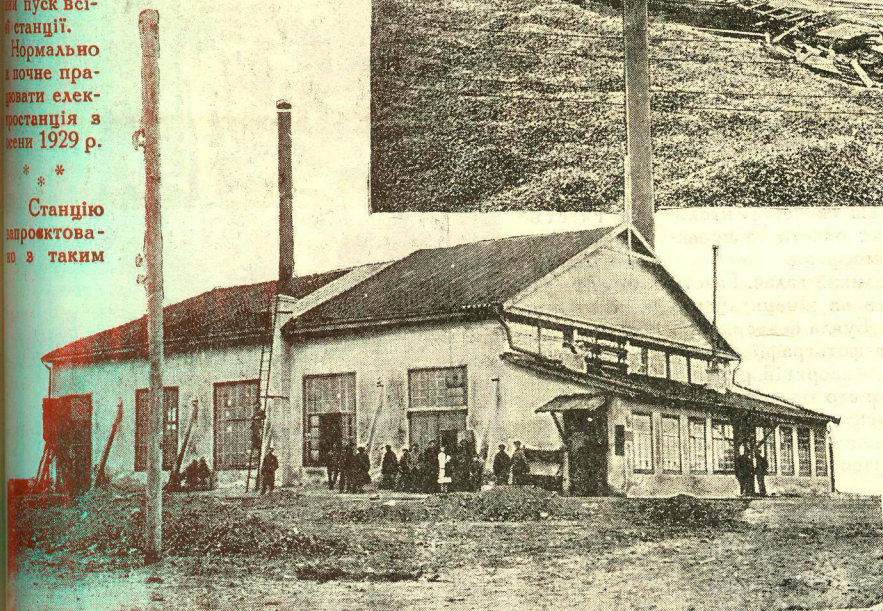
Коли не буде затримок грошо-
вих, (а їх не повинно бути) тоді
в майбутньому році відбудеться
спробуваль-
ний пуск всі-
х станцій.

Нормально
почне пра-
цювати елек-
трянська з
осени 1929 р.

Станцію
проектую-
ть з таким

Камінодробарки. Далі—будівельний мате-
ріал—граніт. В далечині—паравозне депо

Тимчасова електростанція, що обслуговує будівництво

розрахунком, щоб її в дальшому можна було поширювати.
1929 року вона даватиме 46 тис. кілов, потім цю могутність
збільшиться в кілька разів. Як раз тепер розробляється про-
єкт електрофікації Харківського залізничного примісцевого руху.

ції, (її будуватиметься біля ХПЗ), струм в 100 тис. вольт, щоб
потім вже позбавившись напруження перекинутися на Харків-
ську Міську електростанцію, а звідти на підприємства.

П. Хором

РОБІТНИЧЕ БУДІВНИЦТВО

Фото „Ратан“

Робітничє селище в Дарниці, біля Києва

МІЖ ЗОРІ

МИНУЛОГО року („Всесвіт“, №№ 10 і 20) ми вже досить докладно інформували наших читачів про сучасний стан проблеми міжпланетного руху. Ми відзначили енергійну ініціативу австрійського інженера й пілота Макса Фаліра, що невтомно бореться проти косного консерватизму в цій справі, зазнавши, як і всі інші піонери нових шляхів, глума й висміювання од дипломованих ретроградів усього світу.

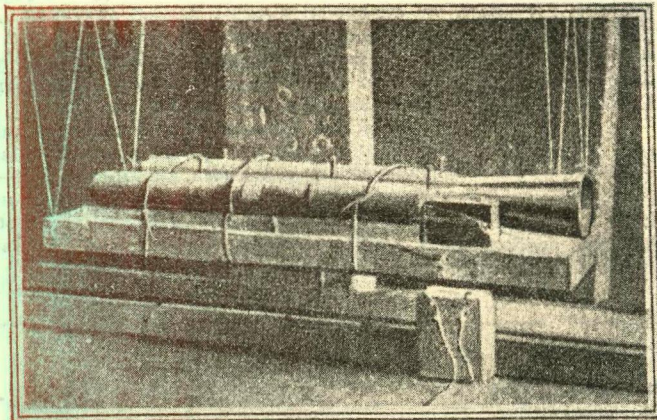
План Фаліра полягає у тім, щоб до руху в міжпланетних просторах перейти не одразу, а повільно, шляхом систематичних спроб з єдиного можливим рухачем—ракетною. Для того треба було б спробувати ракету спочатку на звичайнім аероплані, а далі приступити до вироблення спеціального аероплана, уже без мотора, а тільки з ракетною. Такий ракетний аероплан міг би вилітати за межі атмосфери, щось на 200 км. угору, розвивати там швидкість 500 миль за годину і таким чином здійснювати кур'єрський зв'язок між віддаленими частинами землі. Напр., на подорож Берлін—Нью-Йорк треба було б лишень 2 години часу. На таких аеропланах пілоти вивчилися б керувати в порожньому просторі, а інженери й механіки вдосконалили б сам ракетний рухач. А тоді—хоч і на Сатурн.

Іншим шляхом іде німецький інженер Герман Оберт; він посамперед уважно проробив астрономічно-математичний бік справи, склавши цілу низку важливих порівнянь, що повинні стати основою самого руху етероневів. Далі, так само докладно опрацював він проєкт ракети, перевіривши конструктивні підрахунки навіть окремих деталей.

Ще один піонер справи—американський професор А. Годдard з Массачусетсу—надав своїй роботі більш експериментального напрямку, досліджуючи процеси горіння ракети та проєктуючи ракети для дослідів високих шарів атмосфери.

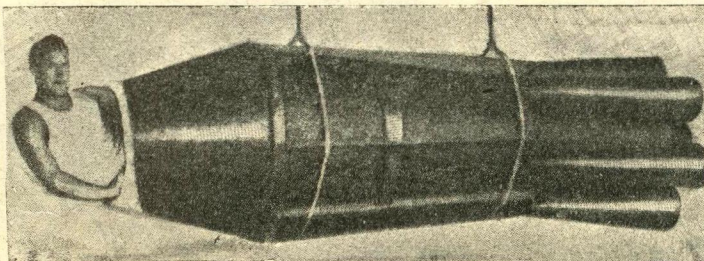
Свого часу коло цих імен відбувався великий галас. Газети призначали виліт на Місяць обов'язково десь на кінець „цього року“, оповіщали—хто саме вилетить і т. д. Була безпардонна спекуляція, на зразок хоча б поданої нижче фотографії американського хеміка Роберта Кондіта в його „міжзоряній ракеті“, що не змогла б підкинути людини й на кілометр од землі.

Читач міг сприймати цей галас тільки скептично: адже конкретного нічого зроблено не було. З тим більшим задоволенням констатуємо, що нині справа рушила з мертвої точки. Недав-

Лабораторія американського професора Роберта Г. Годдарда. Почеплена на дротах як дзигир ракета. Переміщення її під час горіння дозволяє вирахувувати швидкість виходу газів

нечко відбулася подія історичного значіння—було спробовано автомобіля, що поїхав силою ракетної реакції. В цьому автомобілі (див. нашу обкладинку), зроленому фірмою Опель у Рюсельгайм на Майні за проєктом інж. К. Фолькгарта, мотора нема. Замість нього задня частина авта являє собою сталюну коробку з дванадцятьма ракетами. Ракети ці виготовляє інж. Ф. Р. Зандер, відомий спеціаліст могутніх ракет, що вживаються для рятування людей під час катастроф з кораблями, подаючи з берега довгу лину. Ці ракети мають 9 см. діаметру і важуть по 10 кг. Механізм підпалювання зроблено так, щоб спочатку, загорілися на 3 секунди дві ракети, потім

Рекламна халтура: американський хемік Роберт Кондіт у „Міжзоряній ракеті“

іще дві—це для розгону, а далі разом 8 решти, що горіли 40 секунд. Автомобіль зразу ж покотився стрілою з лука, полишаючи за собою довгу хмару огню й диму. Через 8 секунд його швидкість досягла 100 км. на годину.

Хоч швидкість ця й значно менша досягнутої на сьогодні звичайними біговими автомашинами, але це не грає ролі: вагу має те, що це—перша в світі спроба ракетного рухача і що вона мала розрахований наперед успіх.

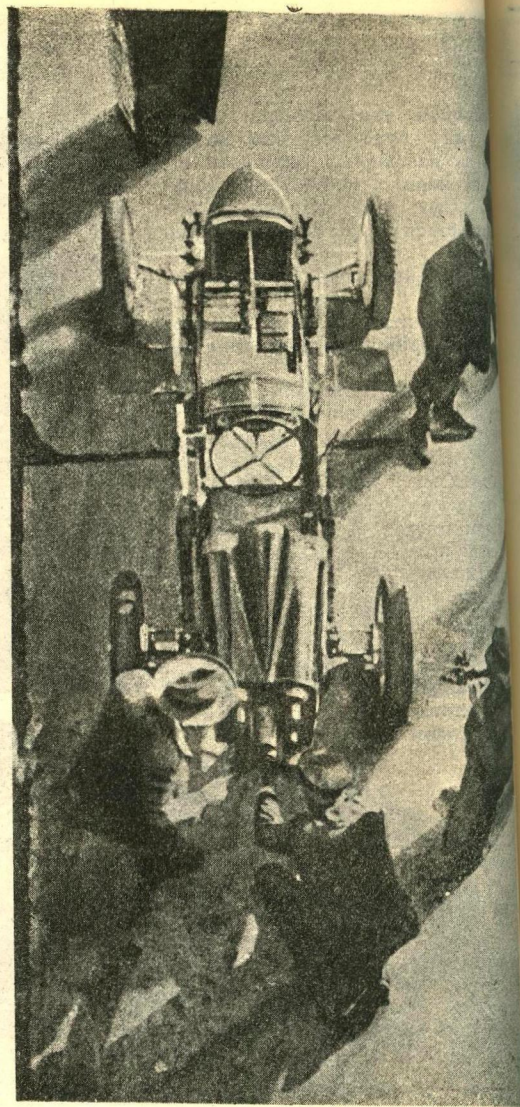
Далі Фалір передбачає спробувати таку конструкцію, що матиме невеличкі крила і зможе підлігувати в них у повітря, літаючи, доки не вигорить весь порох у ракетах. Цього ракетного „скакуна“ можна буде вже розвивати в ракетний аероплан для земного сполучення, а востаннє—етеронев для міжпланетного руху.

В зв'язку з удамою спробою Фаліра треба відзначити ще одну подію, що теж може мати своє значіння, а саме—утворення французькими Есно-Пельтрі та Гіршем премії в розмірі 5.000 франків, призначеної на винагороду за працями, „здатні посунути вперед, чи висвітлити те чи інше питання, що від нього залежить розв'язання проблеми міжзоряної навігації“.

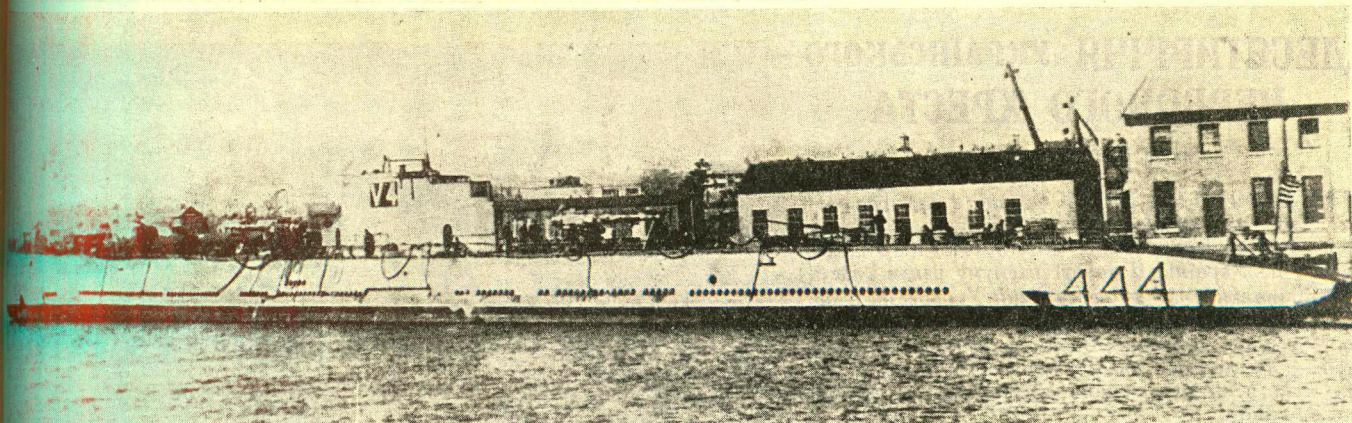
Таким чином Франція намагається зосередити контроль над розвитком усієї справи міжпланетного руху в своїх руках. Ледве чи й можна протестувати проти цього, адже найбільш спопуляризував її француз Жюль Верн, хоч дав і помилок у схемі—вистріл з велетенської гармати, 300 метрів завдовжки. Так само француз був і забутий романіст Ашлі Ейр, що в 1865 р. першим вказав єдиного можливого схемі повільного досягнення великих швидкостей—ракету.

Е. К.

Р. С. Як уже цю замітку було складено, до редакції надійшла звістка, що в Каселі на заводі Рааб й Каценштайна вже будується ракетний аероплан. Пробуватиме його пілот Рааб на аеродромі Мокау, в Липському, десь у серпні місяці. Швидкість передбачено 300—400 кілометрів за годину.

Ракетне авто Фаліра згори

Америкою нещодавно внесено на розгляд держав проєкта про „заборонення війни“, а між іншим вона володіє найчисленнішою й наймогутнішою підводною флотою. На нашому фото—нове величезне підводне спорудження

АРСЕНАЛ ТРЕТЬОГО ФРОНТУ

(На Харківському книжковому базарі)

ВЕЛИКИМ трикутником розкинувся книжковий базар по асфальду Радянського майдана. Притиснуті один до одного тягнуться стильні павільони, а над ними, високо піднявшись до неба, майорять червоні прапори. Цей базар нічого спільного не має з іншими звичайними базарами, де пахне оселедцями, лавровим листом, дешевими пахощами і шкірою.

Цей базар—арсенал різнокаліберної зброї, виготовленої для третього фронту—культури й освіти. Ось на тлі вирізняється павільон з періодичними виданнями. Це справжня бойниця, де

вони з ніг до голови озброєні потрібною, дешевою популярною книгою, що допомагає трудящим підвищувати рівень культури і швидкими кроками йти до соціалізму.

А читачі? Вони духовно вирости за останній час. В найглухіших куточках іде інтенсивна робота в справі ліквідації неписьменності, і попит на книги та газети де-далі все збільшується. 4 година дня. Сонце спускається на захід, посилаючи густе проміння спізнилої весни. Заводські гудки й верескливі дзвінки в установах лише недавно сповістили про те, що

скінчився день і всі заводські й центральні вулиці та майдани запрудили потоки людей. Кожне видавництво має своїх прихильників, що міцним кільцем обступують свої улюблені павільони. Різноманітні ці прихильники! Поруч велетенської постати робітника в синій блузі зі слідами машинної олії—протискується до прилавку павільону службовець, сутулий від щоденної праці біля конторки, в трохи полинялому весняному костюмі і робфаківцеві з ледве помітним пушком на верхній губі... Десь у юрбі вирісонується кремезна постать селянина з торбою на плечах. А є особливої відвідувачі, так звані бібліомани,—для них цей базар—особливо прибавна річ.

засіли серйозні стрільці—газети, що постійно стоять на варті і не устануть, без промаху ціляться й випускають стріли, іноді смертельні, по підвалинах і забобонах старого побуту. Вони день—у день порушують усе нові питання, зв'язані з соціалістичним будівництвом. Дніпрельстан, електрифікація, індустріалізація і колективізація—все знаходить висвітлення на їхніх шпальтах.

Поруч росташувалася амфілада павільонів різних видавництв: „ЗИФ“, „Молода Гвардія“, „Книгоспілка“, „Пролетарій“, „ДВУ“. Всі

Відкриття книжкового базара

фото А. Орловича

ДЕСЯТИРІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

(Сподгоди одного з фундаторів)

В СЕСІЙНІЙ залі ВУЦВК урочисто відбувся третій пленум Центр. К-ту Українського Червоного Хреста, присвячений десятиріччю його діяльності на Україні. В роботі пленуму взяли участь представники низових організацій Укрхреста, а також представники організацій Червоного Хреста та Червоного Півмісяця Братерських Союзних Республік та деяких закордонних організацій Ч. Х. на чолі з представником Міжнародного Ч. Х. гр. Верліном.

Урочистий пленум відкрив голова ЦК УЧХ тов. Буценко, — Десять років нашої червонохресної роботи, — сказав т. Буценко, — є ще один подарунок Радянській Владі з нагоди десятиріччя, що ми недавно святкували.

Яку ж роботу виконував УЧХ за ці десять років у великому будівництві, про яке повідомляв промовець на урочистому святі, і в яких умовах йому довелося працювати?

В неймовірно тяжких умовах народилася й працювала ця громадська організація від „соціалістичного“ уряду есера Голубовича, до якого звернувся установчий з'їзд УЧХ за затвердженням статуту Товариства.

„Пливуть чутки, — писала „Нова Рада“, — що не тільки резолюції, але ж і організаційні постанови з'їзду УЧХ скасовані... Від держави належить тільки прийняти працю такої інституції, чи одмовитись від неї. Через те, говорити, що якась влада може знищити постанови з'їзду не годиться... Обраний організаційний комітет повинен роботу свою провадити... І прикро було чути, що міністр внутрішніх справ перекреслив всі подані до його розгляду резолюції з'їзду і написав одно самодержавне слово: „отклоніть“. („Н. Р“, 26-IV—1918 р.).

Місія до РСФСР в кінці 1918 р. В центрі — голова місії С. П. Мазуренко, ліворуч — М. Н. Полоз, член місії

Другого удару завдав уряд гетьмана, що поставив до УЧХ Хреста вимогу через начальника санітарної частини, відомого чорносотенця Пуришкевича, про надіслання в розпорядження останнього на фронти проти Директорії та більшовиків його червонохресних відділів.

— „Відхилити“ — відповіла Пуришкевичу „Головна Управа“ УЧХ, готуючись до свого розгону.

Події революційного життя вразі розгромили владу, що шукала смерті Українхреста. На зміну скоропадщині прийшла петлюрівщина. Довго шукала вона в архівах Укрхреста матеріалів, щоб знищити Київську „головну Управу“ і передати всю повноту влади її польським петлюрівській „Головній Управі“ УЧХ в Варшаві.

Нарешті такий документ було знайдено і петлюрівський офіцер негайно публікував його.

„Ми одержали надзвичайного інтересу документ — інформація контррозвідки

ні погромщиків,—який свідчить що
ще відомий на Україні д. С. П. Ма-
зуренко, що його Укр. Червоний Хрест
послав у Москву, використовувати зара-
зом нашого Червоного Хреста для
задоволення потреб Російської Со-
ціалістичної Республіки". Це писалося про
С. П. Мазуренка до Радянського Уряду
в СФРР.

Але й цю „крамолу“ представників
УЧХ зазвичай було виявлено. Погромних
діянь майстерів ганебної петлюрівщини
можливо змив вихор пролетар-
ської революції. Петлюрівці не встигли
завдати життя основне ядро Укрхреста.

Практична робота УЧХ з початку
існування організації до кінця 1923 р.
провадилася в порядку боротьби зі
смертним лихом: допомога біженцям,
голодом, боротьба з пошестями, сані-
тарна допомога Червоній Армії і, на-
решті, колосальна робота по боротьбі
з голодом та допомозі дітям. В усі ці
роки авторів цих рядків доводилося
вести тяжку роботу, будучи представни-
ками Укрхреста в Москві і Європі, і
одночасно ще тяжчі обов'язки представ-
ництва Радянського Червоного Хреста
на Україні.

Одержавши від голови Радхреста
тов. Свердлова в початку 1918 року, а
также від місії РЧХ тов. Зубкова, що
вступив з наказу Скоропадського зали-
шити Україну, мандат на охорону по-
винних на території панування геть-
манських банд великих складів черво-
ного майна, автор цієї статті, користу-
ючись повноваженням УЧХ, не допустив розграбовання майна
Радхреста. Майно використали, за згодою Свердлова і Мануїль-
ського, на допомогу напівроздгненим, голодним масам біжен-
ців та наших військових бранців імперіалістичної війни, що
поверталися з полону на батьківщину.

Щоб організувати цю справу, доводилося звертатися за
допомогою не лиш до української суспільності, а й до німець-
кого командування, на кого зважала бандитська буржуазія.

Тим часом, на початку 1919 р., коли радянська влада ви-
ступала Директорію, УЧХ став широко активізувати роботи допо-
моги дітям, що їх у той час почали провозити цілими вагонами
з півночі. На весні та на початку літа було перекинуто біля
15 тис. дітей з Ленінграду, Москви та інших промислових міст,
де діти в той час страшенно голодували.

С. П. Мазуренко, уповноважений У. Ч. Х.
на фронті

одноголосно постановляло зібрання,—не роботи перешкод при-
їзду заступника радянського УЧХ С. П. Мазуренка, котрий
вже два місяці чекає (у в'язниці) в Ризі дозволу на в'їзд до Чехії,
Дотеперішніх же представників УЧХ, як реакційний контр-
револ. елемент, не маючий жодної підпори в своїх землях,
просимо рахувати тільки як приватних „підприємців“.

Просимо Чеських робітників підтримати нас у нашій спра-
ведливій проханню“ (Нью Йорк, „Укр. щоденні Вісти“, 31-VIII—
1920, № 178).

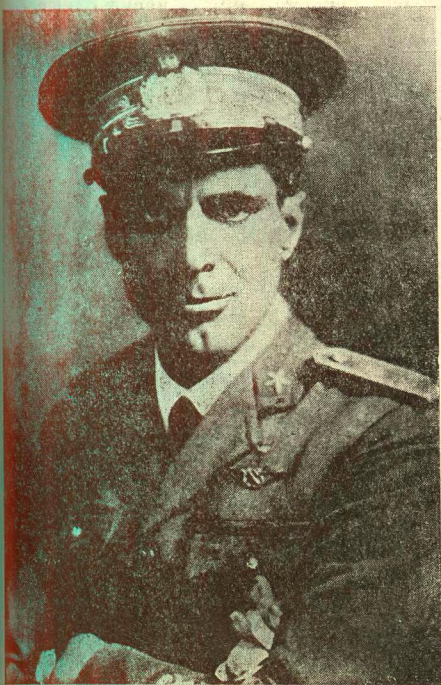
Це втручання робітництва в справу нашої місії та велика
допомога голови мирної делегації в Ризі, врятувало нас від
латв. тюрми і дикої розправи білих хуліганів.

Семен Мазуренко

ДО ПОЛЬОТІВ НА ПІВНІЧНИЙ ТА ПІВДЕННИЙ БІГУН

Відомий американський
літун Берд (праворуч)
збирається найближчим
часом дістатися південно-
го бігуна на аероплані.

Теж саме готується зро-
бити генерал Нобіле
(ліворуч), маючи на ме-
ті дістатися північного
бігуна.

УСТАНОВА ДЛЯ СЛІПОГЛУХОНІМИХ НА УКРАЇНІ

Стаття проф. Ів. Соколянського

Що таке сліпоглухоніма дитина?

Це така дитина, що ви їй показуєте що-небудь, а вона не бачить, кажете їй щось—вона не чує, запитуєте про щось—не відповідає.

Така дитина дуже й дуже обмежена можливостями дізнатися про білий світ самотужки, а педагог не має певних засобів її розвивати.

На таких дітей досі дивляться, як на найтяжчих калік.

Правда, вже давно цілий світ обійшла звістка про дівчину Елену Келер, що також було сліпоглухонімою.

Елена Келер після довгих років навчання все ж таки набула такого високого розвитку, що тим здивувала цілий учений світ.

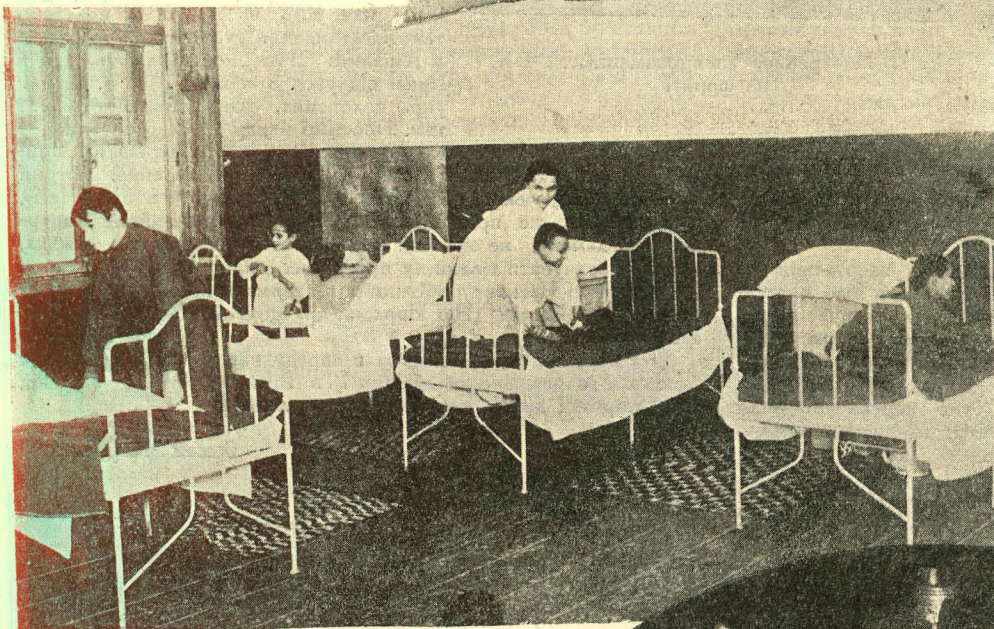
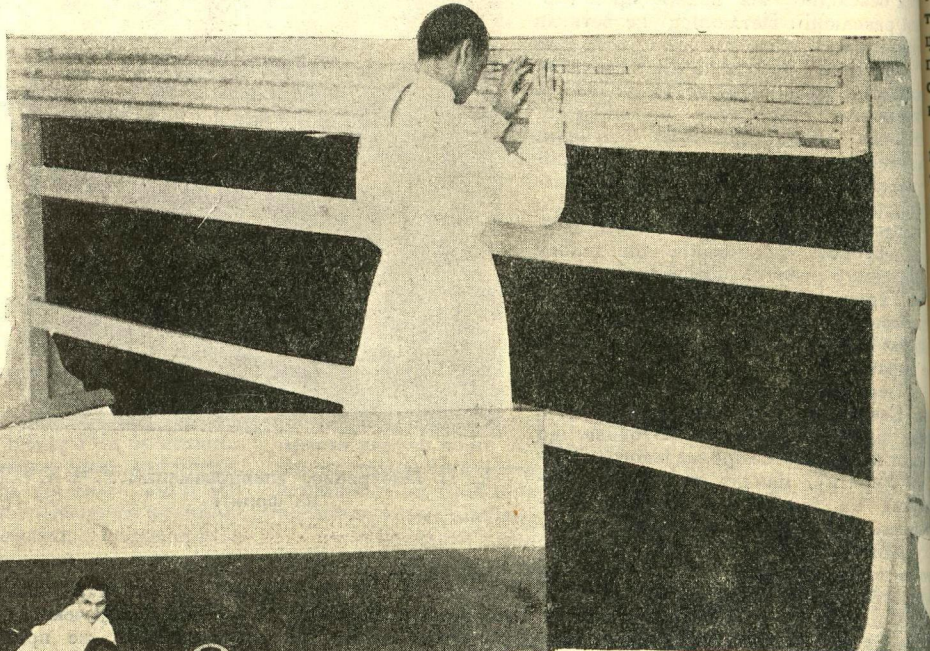
Для багатьох, дуже великих учених, Ел. Келер і досі неоясниме чудо.

Клерикали з цього скористали і, розуміється, славили ім'я господа бога, що послав таке „чудо“, знаменував свою божу ласку, просвітивши „душу“ та „розум“ Ел. Келер.

Правду треба сказати, що ми багато знаємо про Ел. Келер тільки тому, що її, як свою землячку, рекламували аме-

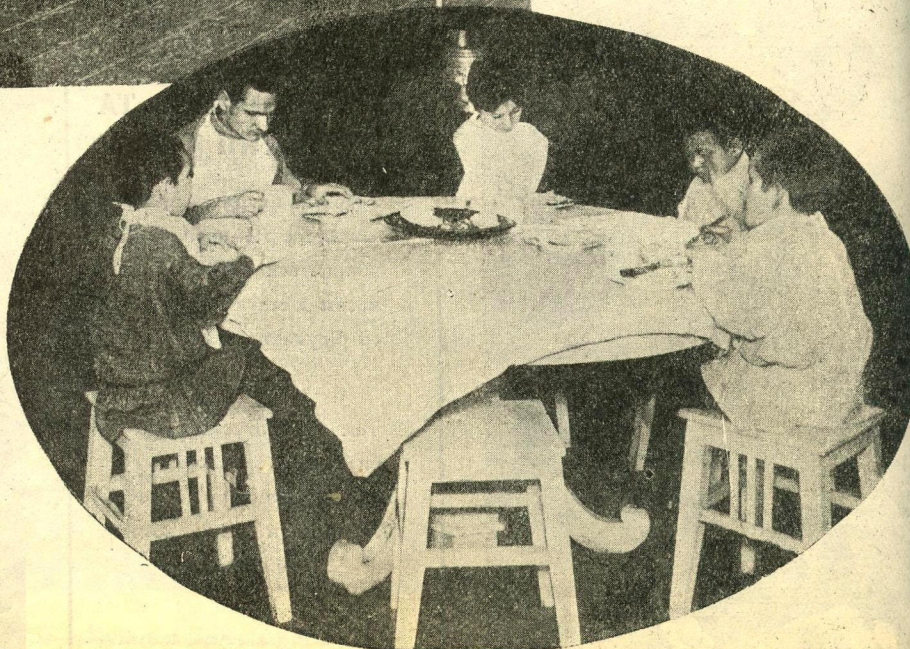
лігійних людей через те, що наука досі ще тісно не підійшла до цього.

В колишній Росії, а нині РСФРР, ця справа також не була. В Ленінграді є дуже гарний і науково обставлений Отділення сліпоглухонімих Інститут, де директором відомий отіатр і логопед проф. Фельдберг Д. В. В Інституті проф. Фельдберга сліпоглухонімі діти і з ними там ведуть науково педагогічну роботу не гіршу, як за кордоном, а навпаки кращу, бо в

Харківська дослідна станція сліпоглухонімих

Вгорі — календар, по якому глухо-сліпо-німі легко ведуть рахунок дням. Ліворуч—ранком вихованці станції самі впорядковують ліжка. Внизу—сніданок, після якого сліпо-глухо-німі також роблять уборку, мють посуд і інше.

риканці. Американці раді були рекламувати свою землячку з двох причин; вони рекламували „славу божу“ і разом з тим рекламували все своє, американське, свою промисловість та торговельну міць.

В рекламі американці майстри.

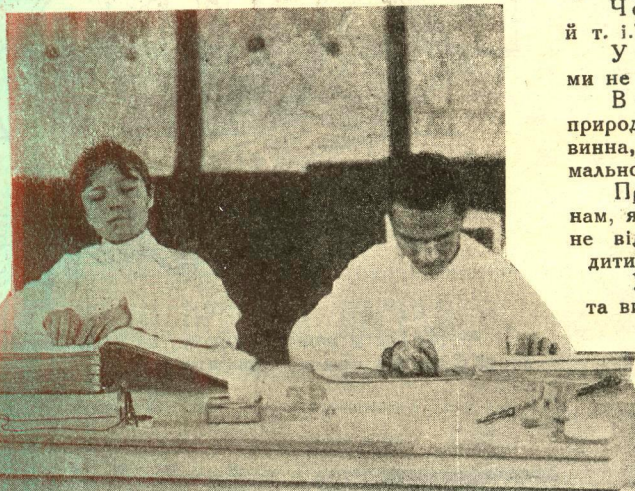
Такі „чудеса“ зі сліпоглухонімими ми знаємо й по інших країнах. Наприклад, у Німеччині, Голяндії, Франції досягали не меншого в справі навчання сліпоглухонімих. Тільки німці та інші не так тямали рекламувати, як американці.

До сьогодні в справі навчання та виховання (власне опікування) сліпоглухонімих цікаво одно — ця справа перебуває переважно в руках релігійних організацій, або релігійно настроєних осіб, що покутують свої гріхи, навчаючи та виховуючи сліпоглухонімих. Справа ця перебуває в руках ре-

проф. Фельдберга, річ зрозуміла, „релігії“ місця
 їх тому назад Народній Комісаріят Освіти України органі-
 зувати цю установу в Харкові для сліпоглухонімих. Керує цією
 установою проф. Соколянський І. П. і працює, як і в
 минулі роки проф. Фельдберга, побудовано виключно на
 нових засадах.

Українська установа для сліпоглухонімих ставить виразну
 мету, а саме: вивчити процес розвитку дитини. Сліпо-
 глухі діти являють собою величезного значіння науково-
 педагогічний матеріал. На сліпоглухонімих дітях дуже легко
 вивчити весь процес розвитку на „формування у дитини

всіх звичок
 потреб,
 не ус-
 лагоджують
 набу-
 тись.
 спочат-
 теоретич-
 но, а те-
 практи-
 чно дове-
 сти, що
 діти та
 сліпоглухо-

Сліпо-глухо-німі навчаються читати
 на спеціальних книгах, а також
 працювати на друкувальній ма-
 шині за системою Брайля. Внизу—
 машини виробів сліпо-глухо-німих
 на виставці по радянському вихо-
 ванню дітей за 10 років.

німих дітей справа не складніша, як і навчання та виховання
 так званих „нормальних“ дітей.

А коли взяти сучасні умови, що в них виростають наші
 діти (нормальні), то сліпоглухонімих, коли вони попадають
 у гарну установу, навчати навіть більш можливо ніж нор-
 мальних.

Це тепер укр. установа як раз практично й доводить.

Як це не дивно, а найтруднішим у навчанні таких дітей
 не процес навчання грамоти, а вироблення
 найосновніших звичок та потреб обслугову-
 вати себе.

Тільки на сліпоглухонімих дітях ми й можемо довідатись
 про причини різних дитячих особливостей.

Чому діти ледачі, брехливі, вердливі і т. і.
 й т. і.??

У дітей буває так багато всяких негативних виявів, що
 ми не знаємо їм причини.

В таких випадках ми завжди нарікаємо на погану дитячу
 природу тоді, як ця дитяча природа тут нічим не
 винна, а винне наше неуміння, наше невміння поводитись нор-
 мально з дитиною.

Праця з сліпоглухонімими тим і цікава, що вона показує
 нам, як багато (коли не все) залежить не від дитячої природи,
 не від „поганої вдачі“ дитини, а від нашого невміння пово-
 дитись з дітьми.

Установа й ставить своїм завданням вивчення дитини
 та вироблення педагогічного вміння поводитись з дитиною.

Зараз в установі є 5 душ; 2-е старших (15—19
 років) 3-е малих (6—8 років).

Всі діти вже пройшли перший етап і дуже орга-
 нізовані в своїй поведінці; вони надзвичайно чепурні;
 обслуговують
 самі себе і почи-
 нають навчатись
 складніших ак-
 тів.

Таку уста-

нову, як установа для слі-
 поглухонімих треба берегти
 й шанувати, бо вона має цін-
 не науково-педагогічне зна-
 чіння.

Зараз уже до установи
 звертається багато батьків
 і там батькам дають поради,
 як треба поводитись зі сво-
 їми дітьми, однаково чи ті
 діти сліпі, чи видючі, чи глухі,
 чи такі, щочують.

В науковій частині уста-
 нова об'єднана з Науково-
 Дослідчим Інститутом Педа-
 гогіки в Харкові, де дирек-
 тором—відомий на Україні
 знавець соціального вихован-
 ня педагог проф. Олек-
 сандр Ів. Попів

Проф. Ів. Соколянський

БЛИСКУЧА ПЕРЕМОГА

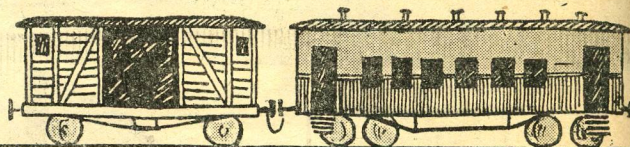
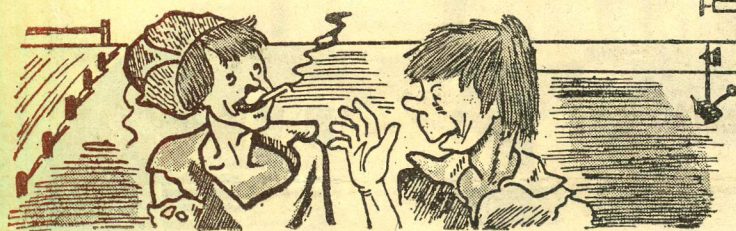

— „З яким результатом“?—Юрия! 4-х покалічили...

ТЕЖ ХЛІБ

— Не все ж нашому брату на жінку втрачати, іноді й на ній можна підробити.

— Невже тобі не страшно їхати до Криму? Там ж кажуть, міліція підбіра нашого брата?

— Та туди ж стільки ростратників понаїхало, що міліції буде не до нас.

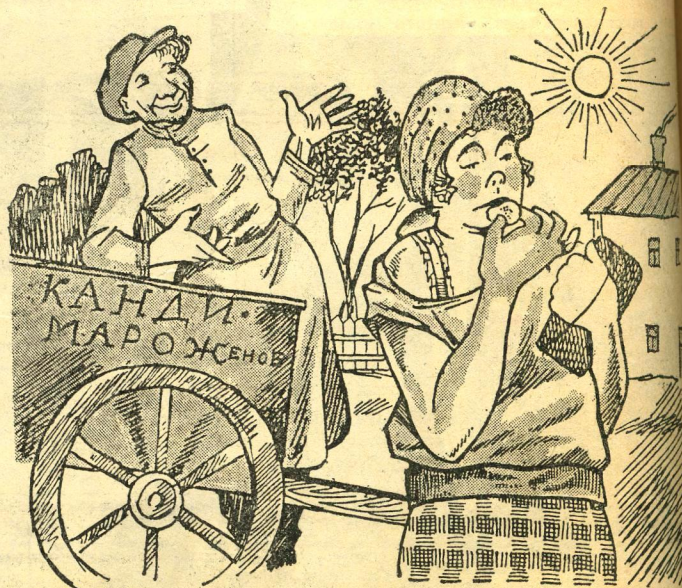
НЕЗВИЧАЙНИЙ ВИПАДОК

ЯСНА ПОМИЛКА

— Куди ж ви, дядю, лізете? Це ж свинюшник.

— Та що ти? А я гадав, що це моя дача: і будинок і людина, що виглядав на хазяїна скидається.

— Ну й кріпкий нарід пішов, аж дивно: третю порцію жере і нічого йому не вадить.

РУЧКИ САМОПИШУЩИЕ

всех систем, перья
золотые неизнаши-
вающиеся исправ-
ляет и делает новые
артель „АВТОПЕРО“
Технику БОРМАС.
Площадь Урицкого, № 7,
6. Воскресенская.

ДОМАШНИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИК

САМОУЧИТЕЛЬ

Устройство домашнего освещения, звонков, сигнализации, телефонов. Изготовление гальванических элементов, аккумуляторов, трансформаторов, выпрямителей. Радиоприемные установки, детекторные, ламповые с антенной и без антенны. Электрооборудование клубов и изб-читален, установка проекционных фонарей и кино-аппаратов, электрооборудование КЛУБНЫХ СЦЕН и проч. с 138 рис. и пояснит. чертеж. Цена 2 р. 75 к. с пересылкой.

Книжный склад „КНИГОВЕД“, Москва 19, ул. Герцена, № 22, БИС.

НОВИНКА

ПАМЯТНИКИ, ОГРАДЫ, ЛЕСТНИЦЫ,

ПОДОКОННИКИ, ТРОТУАРНЫЕ ПЛИТЫ,

ВАЛЬЦЫ-ЖЕРНОВА, ЖЕЛЕЗО-БЕТОННЫЕ КОЛЬЦА,

электрораспределительные доски.

Обработка: мрамора, гранита, лабрадора, песча-
ника, железобетона, мозаики и искусств. камней.

Умберто Соммавилла, Харьк.

(близ Воскресенск. церкви) Екатерининск. ул.,
№ 4, трамв. № 4.

Харьк. Произв.-Склад.-Сырьевое Кооперат. Т-во „ЧУЛОЧНИК“

Адрес: Красные ряды № 37-38. телефон № 46-43.

вырабатывает чулки, носки, трикотаж, имеет ткацкую фабрику

по выработке головных платков.

ЖЕЛАЕТЕ СОХРАНИТЬ ЦЕННОСТЬ ВАШЕГО ИНСТРУМЕНТА —

Производственная часть ГОСМУЗПРОФШКОЛЫ

Харьков, ул. К. Либкнехта, (бывш. Сумская) 34.

ПИАНИНО, РОЯЛЕЙ

Настройка 4 руб., ремонт из
лучших материалов, поли-
ровка, покупка, продажа, комиссия, консультация, пору-
чения иногородних, выезд в провинцию. РАССРОЧКА.

ремонт балалаек, домр, мандолин, гитар. Клубам, школам, детдомам,
военным частям — скидка. Поступили в прод. рояли и пиян. лучш. фирм.

Своевременно ремонтируйте в нашей мастерской.

СПЕЦИАЛИСТ ОРТОПЕДИЧЕСКОЙ ОБУВИ

Я. Л. КОНДРАТЬЕВ

ХАРЬКОВ, УЛИЦА СВЕРДЛОВА № 17.

ПРИЕМ ЗАКАЗОВ ОБУВИ НА БОЛЬНЫЕ И УРОД-
ЛИВЫЕ НОГИ. ЗДЕСЬ ЖЕ ПРИНИМАЮТСЯ

ЗАКАЗЫ НА ИЗЯЩНУЮ ОБУВЬ

КООПЕРАТИВНАЯ АРТЕЛЬ „АРТХЛЕБ“

ПРАВЛЕНИЕ: ГОРОД ХАРЬКОВ—КООПЕРАТИВНАЯ, № 14

ПРОИЗВОДСТВО БУЛОЧНЫХ И КОНДИТЕРСКИХ ТОВАРОВ

Предлагает всем кооперативным и общественным организациям свои кондитерские изделия и француз-
ские булочки по ценам, установленным УПОЛНАРКОМТОРГОМ. Условия расчета — льготные, со скидкой

Правление „АРТХЛЕБ“.

В = С = Е = М

ГОСУДАРСТВЕННЫМ
КООПЕРАТИВНЫМ И
ЧАСТН. ОРГАНИЗАЦ.

**Запомните, что самые ЛУЧШИЕ
и ДЕШЕВЫЕ ЗЕРКАЛА**

имеются на вновь открытой государ-
ственной зеркальной фабрике

„Красный зеркальщик“

при Харьковском Комбормбозе

Адрес: Дмитриевская 19, телефон 46-51

1-я В ХАРЬКОВЕ СПЕЦИАЛЬНАЯ
ЛАБОРАТОРИЯ

„ДИЕТИЧЕСКОЕ ПИТАНИЕ“

Натуральные, лечебные, очи-
щенные и профильтрованные

ПИВНЫЕ ДРОЖЖИ

ЕЖЕДНЕВНО СВЕЖИЕ

(жидкие и в таблетках)

Вернейшее средство от малокровия,
фурункулеза, чирей, прыщей, нарывов,
худосочия, неврастении, кишечных и др.
заболеваний. Признано лучшими про-
фессорами Ленинградск. клиник и больниц.

— Отпускаются —

по рецептам и без рецепта врача.
Харьков, ул. Свердлова, (б. Екатерино-
славская) № 19. Иногородним высыл.
в таблетках не менее 12 трубок при
задатке в 2 рубля.

БЕРЕЗОВСКИЕ МИНЕРАЛЬНЫЕ ВОДЫ

(В 16 ВЕРСТАХ ОТ ХАРЬКОВА)

ПОСЛЕ КАПИТАЛЬНОГО РЕМОНТА ОТКРЫВАЮТСЯ 15 МАЯ

КОНСУЛЬТАНТАМИ
СОСТОЯТ:

проф. Гринштейн А. М.
проф. Зорохович Г. М.
д-р Иозефович А. В.
пр.-доц. Коган-Ясный В. М.

пр.-доц. Кричевский С. А.
проф. Кудинцев И. В.
проф. Лифшиц М. И.
по.-доц. Маклецов И. И.
д-р Спгваков Б. И.

проф. Файншмидт И. И.
д-р Френкель М. А.
проф. Черников Е. А.
проф. Якушкин С. Г.

ПОКАЗАНИЯ: Заболевания мочевых путей, обмена веществ, желудочно-кишечные, веге-
тативные неврозы, анемии

ЗАПИСЬ БОЛЬНЫХ ПО ПОКАЗАНИЯМ ВРАЧЕЙ ПРОИЗВОДИТСЯ В ОКРЕДРАВЕ, КОМНАТА № 2

ВНИМАНИЮ

ДОМАШНИХ ХОЗЯЕК, ЛЕЧЕБНЫХ и ПРАЧЕШНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ!!!

Выпускаемый гострестом Харгосхимкомбинат

СТИРАЛЬНЫЙ МЫЛЬНЫЙ ЩЕЛОК „ЭКОНОМИЯ“

(6. УКРАИНКА)

содержащий обильное количество жиров

ЦЕЛИКОМ ЗАМЕНЯЕТ МЫЛО и ЩЕЛОК, сохраняет белье и придает ему исклю-
чительную белизну при незначительной затрате труда и времени. Для удобства лечеб-
ных заведений, прачешных и яслей трестом выпущен указанный **МЫЛЬНЫЙ щелок**
в 4 кил. пачках по 30 коп. за килограмм.

Высокое качество настоящего **МЫЛЬНОГО щелока** подтверждено многочисленными
анализами институтов им. Карпова в Москве прикладной химии и товариспытательной
станции Харьковского Технологического Института.

При точном соблюдении способа стирки, указанного на

::: коробках, получите исключительный эффект :::
ХАРГОСХИМКОМБИНАТ.

Цена
снижена
400 грамм 17 коп.
ТРЕБУЙТЕ
ВО ВСЕХ МАГАЗИНАХ
ОПТ и ХДРК
Остерегайтесь
подделок

Цена
снижена
250 грамм 11 коп.
ТРЕБУЙТЕ
ВО ВСЕХ
АПТЕКАХ и МАГАЗИ-
НАХ САНИТАРИИ и ГИГИЕНЫ
Обращайте внимание
на этикетку